Mwongozo wa Mzazi kuhusu Mchakato wa Uandikishaji, Ukaguzi na Usitishaji

Januari 2025

THE TEXAS LEGAL FRAMEWORK
for the Child-Centered Special Education Process

FW.ESCAPPS.NET

TEA Texas Education Agency

TEA.TEXAS.GOV/TEXASSPED

SPEDTEX Special Education Information Center

SPEDTEX.ORG

Yaliyomo

_Toc192279558

Utangulizi 2

MWONGOZO WA MZAZI KUHUSU MCHAKATO WA UANDIKISHAJI, UKAGUZI NA USITISHAJI 3

Uingiliaji wa Mapema Utotoni 3
Huduma kwa Watoto wenye Umri wa Miaka Mitatu hadi Mitano (kabla ya kuingia chekechea) 3
Usaidizi kwa Mtoto Mwenye Umri wa Kwenda Shule 3
Mfumo wa Msaada wa Ngazi Nyingi, Ikiwemo Mwitikio wa Uingiliaji Kati 4
Rufaa kwa Tathmini ya Kwanza 4
Taarifa Iliyoandikwa ya Mapema 5
Idhini ya Mzazi 5
Taratibu za Tathmini 6
Mikutano ya Kamati ya Uandikishaji, Ukaguzi, na Usitishaji (ARD) 7
Ustahiki 8
Maendeleo ya Mpango wa Elimu ya Mtu Binafsi (IEP) 9
Viwango vya Sasa vya Mafanikio ya Kielimu na Utendaji wa Shughuli 10
Malengo ya Kila Mwaka 10
Elimu Maalum, Huduma Husika, na Misaada na Huduma za Nyongeza 11
Tathmini za Jimbo 11
Mpito 12
Wanafunzi Watu Wazima 13
Watoto wenye Tawahudi 13
Watoto Ambao ni Viziwi au wana Matatizo ya Kusikia 14
Watoto Ambao ni Vipofu au wana Matatizo ya Kuona 14
Mpango wa Kuboresha Tabia au Uingiliaji Kati (BIP) 14
Huduma za Mwaka wa Shule Zilizoongezwa (ESY) 14
Uwekaji 15
Uamuzi wa Kamati ya ARD 15
Nakala ya IEP 16
Ukaguzi wa IEP 16
Tathmini nyingine 17
Tathmini Huru ya Elimu (IEE) 17
Ubatilishaji wa Idhini ya Huduma 18
Kuhitimu 18
Nidhamu 19
Usikilizaji Ulioharakishwa wa Kesi wa Utaratibu 21
Utatuzi wa Migogoro 21
Usaidizi wa Ziada 22

Hakimiliki © 2025. Shirika la Elimu la Texas. Haki Zote Zimehifadhiwa.

Utangulizi

Mwongozo huu ulitayarishwa na Shirika la Elimu la Texas (**TEA**) ili kukidhi mahitaji katika Kanuni ya Elimu ya Texas §26.0081. Mwongozo huu umeundwa kukupa wewe, kama mzazi wa mtoto ambaye anastahiki au anaweza kustahiki kupata elimu maalum na huduma husika, uelewa mzuri wa mchakato wa elimu maalum na haki zako za usikilizaji wa kesi na majukumu yako ili uweze kushiriki kikamilifu katika mchakato wa kufanya maamuzi kuhusu elimu ya mtoto wako.

Sheria ya Elimu ya Watu wenye Ulemavu ya 2004 (**IDEA**) ni sheria ya shirikisho inayosimamia mchakato wa elimu maalum. Mojawapo ya madhumuni makuu ya IDEA ni kuhakikisha kuwa watoto walio na ulemavu wamepata elimu ya umma inayofaa na isiyolipishwa (**FAPE**) ambayo inasisitiza elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo zilizoundwa ili kutosheleza mahitaji yao ya kipekee na kuwaandaa kwa elimu zaidi, ajira, na maisha ya kujitegemea. *Elimu maalum* inamaanisha mafundisho yaliyoundwa maalum ili kukidhi mahitaji ya kipekee ya mtoto aliye na ulemavu. *Huduma zinazohusiana* ni huduma maalum zinazohitajika kusaidia elimu maalum ya wanafunzi ili waweze kufanya maendeleo kufikia malengo yao ya kielimu na utendaji wa shughuli. Huduma husika zinaweza kujumuisha huduma kama vile tiba ya kiutendaji, tiba ya kimwili, tiba ya lugha na usemi, huduma za ushauri, huduma za mwelekezo na usongaji na/au huduma za usafiri.

Chini ya IDEA, ushiriki wa wazazi ni muhimu katika kila hatua ya mchakato wa elimu maalum. Mwongozo huu unaelezea shughuli mbalimbali ambazo zinaweza kufanyika wakati wa mchakato huo. Ili kukusaidia kuelewa zaidi haki zako za kisheria chini ya IDEA, shule inapaswa kukupa nakala ya hati inayoitwa *Taarifa ya Sheria ya Ulinzi wa Haki* (Kiungo: fw.escapps.net) katika nyakati fulani za mchakato wa elimu maalum. Unapaswa kupewa hati hiyo angalau mara moja kwa mwaka na wakati hali yoyote kati ya zifuatazo inatokea:

- Baada ya pendekezo au ombi lako kwa tathmini ya kwanza ya mtoto wako;
- Baada ya kupokea malalamiko ya kwanza ya jimbo katika mwaka wa shule;
- Baada ya kupokea ombi la kwanza la usikilizaji wa kesi wa utaratibu katika mwaka wa shule;
- Katika siku ambapo uamuzi unafanywa ili kufanya mabadiliko ya kinidhamu ya uwekaji; na
- Baada ya ombi lako.

Pia, shule inatakiwa kukupa hati inayoitwa *Muhtasari wa Elimu Maalum kwa Wazazi* fomu iliyoundwa na TEA, ambayo unapewa pale ambapo mtoto wako anapelekwa kwa ajili ya tathmini ya elimu maalum.

Katika jimbo la Texas, ustahiki wa mtoto kwa elimu maalum na huduma husika na maamuzi makuu mengi kuhusu mpango wa elimu maalum ya mtoto hufanywa na kamati ya uandikishaji, ukaguzi na usitishaji (**ARD**). Pia, kikundi hiki kinaweza kurejelewa kama timu ya mpango wa elimu binafsi (**IEP**), ambalo ndilo neno linalotumiwa katika sheria ya shirikisho. Ikiwa kamati ya ARD imeundwa kwa ajili ya mtoto wako, utakuwa mshiriki wa kamati hiyo.

Mwongozo huu utasasishwa mara kwa mara wakati mabadiliko katika masharti ya elimu maalum ya shirikisho na jimbo yanapotokea. Toleo la elektroniki ambalo linaweza kuchapishwa linapatikana kwenye ukurasa wa wavuti wa Kituo cha Huduma cha Elimu cha Eneo la 18 katika Mfumo wa Kisheria wa Mchakato wa Elimu Maalum ya Mtoto (Kiungo: fw.escapps.net).

Kuna tarehe nyingi na tarehe za mwisho katika mchakato wa elimu maalum. Katika chapisho hili, tarehe muhimu na tarehe za mwisho zinaelezewa. Aidha, hati shirikishi ya mtandaoni inapatikana ili kusaidia kujibu maswali kuhusu muda wa tathmini ya elimu maalum. *Rekodi ya Maeneo Uliyotembelea ya Tathmini ya Awali ya Elimu Maalum na ya Mtu Binafsi (FIIE)* inapatikana hapa (Kiungo: https://bit.ly/3V5feWG).

MWONGOZO WA MZAZI KUHUSU MCHAKATO WA UANDIKISHAJI, UKAGUZI NA USITISHAJI

Uingiliaji wa Mapema Utotoni

Usaidizi unapatikana kwa familia zilizo na watoto wachanga na watoto wadogo ambao wana ucheleweshaji wa ukuaji. Shirika hili katika jimbo la Texas ambalo hutoa huduma hizi za msaada wa utotoni ni Tume ya Huduma ya Afya na Binadamu ya Texas. Mpango wa watoto wadogo sana ni mpango wa Msaada wa Utotoni (**ECI**). Huduma hizi ni za watoto walio chini ya umri wa miaka mitatu.

Katika umri wa miaka mitatu, watoto walio na ulemavu wanaweza kustahiki kupata elimu maalum na huduma husika. Ikiwa ndivyo, wilaya ya shule ya mtoto ina jukumu la kuhakikisha FAPE inapatikana kwa mtoto kabla ya siku ya kuzaliwa ya mwaka wa tatu ya mtoto. Si watoto wote wanaopata huduma za ECI wanaostahiki huduma zinazotolewa na shule ya umma. Kwa hivyo, angalau siku 90 za kalenda kabla mtoto mchanga anayepokea huduma za ECI kutimiza umri wa miaka mitatu, mkutano utapangwa ili kusaidia familia kufanya mabadiliko kutoka kwa huduma za ECI kwenda kwa elimu maalum na huduma husika, ikiwa inafaa. Ikiwa mtoto anastahiki, elimu maalum na huduma husika lazima zipatikane kwa mtoto wakati wa siku yake ya kuzaliwa ya mwaka wa tatu. *Beyond ECI* ni chapisho ambalo lina maelezo kuhusu mabadiliko kutoka kwenye mpango wa utotoni hadi kwenye elimu maalum. Chapisho hili, *Beyond ECI* linaweza kupatikana hapa (Kiungo: bit.ly/35G7y3E).

Watoto kutoka kuzaliwa hadi umri wa miaka 3 ambao wanatimiza masharti ya kustahiki kuwa viziwi au wanasikia kwa tabu au kama mtoto ana ulemavu wa kuona ana haki ya kupata ECI na huduma za elimu maalum kutoka shule ya serikali. Huduma za elimu maalum za shule ya serikali zitaongeza na kuratibu utoaji wa huduma za ECI kwa watoto hawa.

Huduma kwa Watoto wenye Umri wa Miaka Mitatu hadi Mitano (kabla ya kuingia chekechea)

Pia, msaada unapatikana kwa watoto wanaostahiki umri wa kati ya miaka mitatu na mitano, na huduma hizo hurejelewa kuwa huduma za elimu maalum ya utotoni (**ECSE**). Baadhi ya watoto hao huanza kupokea huduma wakiwa na umri wa miaka mitatu wanapohama kutoka kwenye huduma za ECI kama ilivyotajwa hapo juu. Hata hivyo, watu wengine hutathminiwa na kutambuliwa kulingana na marejeleo mengine, kama vile maombi ya wazazi wanapokuwa na wasiwasi na ujifunzaji na ukuaji wa mtoto wao. Huduma za ECSE hutolewa katika mazingira tofauti, na katika hali chache, baadhi ya watoto wana haki ya kuandikishwa mara mbili katika mazingira ya shule ya binafsi na mazingira ya shule ya serikali wanapokuwa na umri wa miaka mitatu na minne.

Usaidizi kwa Mtoto Mwenye Umri wa Kwenda Shule

Ikiwa una wasiwasi kuhusu mtoto wako mwenye umri wa kwenda shule (angalau umri wa miaka 5 au kuingia chekechea ikiwa ana umri chini ya miaka 5) kujifunza au tabia ya mtoto wako, hatua ya kwanza ni kuzungumza na mwalimu wa mtoto wako au mkuu wa shule kuhusu matatizo yako. Ikiwa hatua hii haitafanikiwa, unapaswa kuuliza wafanyakazi wa shule kuhusu hatua ya kupendekeza wasiwasi huo kwa timu ya usaidizi wa wanafunzi iliyo katika chuo, ambayo ni timu ya walimu na wafanyakazi wengine ambao hukutana mara kwa mara ili kushughulikia matatizo yoyote ya masomo au tabia za watoto.

Wanafunzi ambao wanatatizika katika darasa la elimu jumuishi wanapaswa kuzingatiwa kwa uingiliaji kati wote

na huduma zote za msaada mwanzoni au kutumwa kwa tathmini ya elimu maalum chini ya IDEA badala ya kupokea uingiliaji kati na huduma za msaada. Ikiwa mwanafunzi ataendelea kupata shida katika darasa la elimu jumuishi na utoaji wa uingiliaji kati na huduma za msaada au mahitaji ya mwanafunzi hayawezi kushughulikiwa tu kupitia utoaji wa afua hizo na huduma za msaada, au wakati wowote shule inaposhuku au inapokuwa na sababu ya kushuku ulemavu na hitaji linaloweza kuwepo la elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo, shule lazima impeleke mwanafunzi tathmini kamili ya mtu binafsi na ya awali kwa mujibu wa IDEA. Mwanafunzi hatakiwi kupata uingiliaji kati na huduma za msaada kwa muda maalum kabla ya kupelekwa kwenye tathmini kamili ya mtu binafsi na ya awali. Rufaa au ombi la tathmini kamili ya mtu binafsi na ya awali inaweza kufanywa wakati wowote na wafanyakazi wa shule, wazazi wa mwanafunzi au mlezi wa kisheria, au mtu mwingine anayehusika katika elimu au malezi ya mwanafunzi.

Mfumo wa Msaada wa Ngazi Nyingi, Ikiwemo Mwitikio wa Uingiliaji Kati

Kila shule lazima iendeshe mfumo wa msaada wa ngazi nyingi (**MTSS**) kuhusu uingiliaji kati na huduma za msaada, unaojumuisha msaada wa kitaaluma na usio wa kitaaluma, kama vile msaada wa kitabia. Mwitikio wa Uingiliaji Kati (**RtI**) ni mbinu ambayo shule nyingi hutumia katika MTSS zao. Vipengele vya msingi vya mbinu ya RtI ni: utoaji wa uingiliaji na mafundisho ya kisayansi, yenye msingi wa utafiti katika darasa la elimu ya jumla; ufuatiliaji na upimaji wa maendeleo ya mtoto kuhusiana na uingiliaji; na matumizi ya hatua hizi za maendeleo kufanya maamuzi ya kielimu.

Mbinu ya RtI, kama sehemu ya MTSS, ni pale ambapo kila ngazi au daraja linawakilisha kiwango cha uingiliaji kati kinachozidi kuwa kikubwa. Uingiliaji unaotolewa kwa mtoto utarekebishwa kila wakati kulingana na ufuatiliaji wa maendeleo mpaka mtoto afanye maendeleo ya kutosha. Watoto ambao hawataonyesha athari za uingiliaji wa kwanza ndani ya muda unaofaa, kama inavyopendekezwa na utafiti, wanapelekwa kwa hatua ambazo ni za kina zaidi. Mara nyingi, shule yako itakuwa na data za kutosha baada ya wiki sita za msaada ili kufanya maamuzi kuhusu hatua zifuatazo (kwa mfano, kuendelea na uingiliaji kati, kuimarisha uingiliaji kati, kupendekezwa kwa tathmini). Muda wa kufanya maamuzi hutegemea marudio/kipindi cha uingiliaji na ujuzi unaolengwa.

Mtoto hahitaji kupita kila ngazi ya mfumo wa RtI kabla ya pendekezo la elimu maalum kufanywa. Mara tu inapodhihirika kuwa hatua za elimu ya jumla hazitoshi, wafanyakazi wa shule wanapaswa kushuku kuwa mtoto ana ulemavu na lazima waanzishe pendekezo. Mazingatio muhimu katika kubaini ikiwa uingiliaji wa elimu ya jumla unatosha ni pamoja na ukaguzi wa historia ya uingiliaji na data ya ufuatiliaji wa maendeleo ya mwanafunzi (kiwango cha sasa cha maendeleo na hatua kuelekea kuziba mapungufu ya mafanikio). Wazazi wanaweza pia kuomba pendekezo wakati wowote bila kujali ikiwa mtoto anapokea uingiliaji kupitia mfumo wa RtI. Mikakati ya RtI haipaswi kutumiwa kuchelewesha au kunyima tathmini ya wakati unaofaa ya mtoto anayeshukiwa kuwa na ulemavu chini ya IDEA. Taarifa zaidi kuhusu mchakato wa RtI (Kiungo: bit.ly/3nDMTDu).

Rufaa kwa Tathmini ya Kwanza

Shule ina wajibu wa kuomba idhini yako na kufanya tathmini ya awali ya elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo wakati wowote inaposhuku kuwa mtoto wako ana ulemavu na anahitaji elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo kwa mujibu wa IDEA. Unaweza pia kuomba tathmini ya kwanza ya mtoto wako wakati wowote.

Ukituma ombi la maandishi kwa mkurugenzi wa huduma za elimu maalum wa shirika la elimu (**LEA's**) au kwa mfanyakazi wa uongozi wa wilaya, kama vile mkuu wa chuo, kwa tathmini ya awali ya kustahiki elimu maalum, shule lazima, si zaidi ya siku ya 15 ya shule baada ya tarehe ambayo shule inapokea ombi, ama ikupatie: 1) taarifa ya awali ya maandishi ya pendekezo lake la kufanya tathmini, nakala ya *Notisi ya Ulinzi wa Kiutaratibu* (Kiungo:

fw.escapps.net), nakala ya *Muhtasari wa Elimu Maalum kwa Wazazi* iliyotolewa kwa ajili ya kutoa idhini kwa TEA ya maandishi na kutoa idhini kwa TEA; au 2) taarifa ya awali ya maandishi ya kukataa kwake kutathminiwa mtoto wako, nakala ya *Notisi ya Ulinzi wa Kiutaratibu* (Kiungo: fw.escapps.net), na nakala ya *Muhtasari wa Fomu ya Elimu Maalum kwa Wazazi* iliyoundwa na TEA. Shule inapoanzisha rufaa kwa ajili ya tathmini, shule lazima pia ikupe taarifa hii.

Tafadhali kumbuka kuwa ombi la kupata tathmini ya elimu maalum linaweza kufanywa kwa maneno na halihitaji kuwa kwa maandishi. Wilaya na shule za mkataba zinapaswa bado zizingatie masharti ya shirikisho ya kutoa taarifa na masharti ya kutambua, kupata, na kutathmini watoto wanaoshukiwa kuwa watoto wenye ulemavu na wanaohitaji elimu maalum. Hakuna masharti mahususi ya ratiba ya muda katika kujibu maombi ya maneno, lakini shule zinahimizwa zifuate ratiba ile ile ya siku 15 za shule iliyoelezwa hapo juu.

Taarifa Iliyoandikwa ya Mapema

Mojawapo ya haki zako chini ya IDEA ni kupokea taarifa iliyoandikwa ya mapema kuhusu hatua fulani au kutochukua hatua kumhusu mtoto wako kwa wakati adilifu kabla shule kuchukua hatua au kukataa kuchukua hatua hiyo. Hasa, shule lazima ikupe taarifa iliyoandikwa ya mapema katika lugha yako ya asili au njia nyingine ya mawasiliano wakati:

- Inapopendekeza kuanzisha au kubadilisha utambulisho, tathmini, mpango wa elimu, au uwekaji wa kielimu wa mtoto wako au utoaji wa FAPE kwa mtoto wako (ikiwa ni pamoja na mabadiliko yaliyotokana na hatua yako ya kubatilisha idhini kwa utoaji unaoendelea wa elimu maalum na huduma husika); au
- Inapokataa kuanzisha au kubadilisha utambulisho, tathmini, mpango wa elimu, au uwekaji wa kielimu wa mtoto wako au utoaji wa FAPE kwa mtoto wako.

Taarifa iliyoandikiwa mapema lazima itolewe angalau siku tano za shule kabla ya hatua ambazo shule inapendekeza au inakataa kuchukua isipokuwa unakubaliana na ratiba ya muda mfupi. Shule ni lazima ikupe taarifa iliyoandikwa mapema bila kujali kama umekubaliana na mabadiliko au uliomba mabadiliko.

Taarifa iliyoandikwa mapema lazima iwe na maelezo yafuatayo:

(1) Maelezo ya hatua iliyopendekezwa au kukataliwa na shule;
(2) Ufafanuzi wa kwanini shule inapendekeza au inakataa kuchukua hatua hiyo;
(3) Maelezo ya kila taratibu ya uchunguzi, tathmini, rekodi, au ripoti iliyotumia kama msingi wa hatua iliyopendekezwa ua kukataliwa;
(4) Taarifa kwamba wazazi wa mtoto aliye na ulemavu wana ulinzi chini ya sheria ya ulinzi wa haki kwa sehemu hii na, ikiwa taarifa hii si pendekezo la kwanza la tathmini, njia ambayo nakala ya maelezo ya sheria za ulinzi wa haki inaweza kupatikana;
(5) Vyanzo vya wazazi kuwasiliana ili kupata usaidizi katika kuelewa masharti ya elimu maalum;
(6) Maelezo ya chaguo zingine ambazo kamati ya ARD ilizingatia na sababu kwa nini chaguo hizo zilikataliwa; na
(7) Maelezo ya sababu zingine ambazo muhimu kuhusiana na hatua iliyopendekezwa au kukataliwa na shule.

Idhini ya Mzazi

Kuna shughuli fulani katika mchakato wa elimu maalum ambazo haziwezi kufanyika isipokuwa shule itapata idhini

yako. Shule lazima ikufahamishe kikamilifu kuhusu maelezo yote yanayohitajika ili kuweza kufanya uamuzi mzuri, ikiwa ni pamoja na maelezo ya shughuli inayopendekezwa.

Maelezo lazima yatolewe katika lugha yako ya asili au njia nyingine ya mawasiliano, isipokuwa ni wazi kuwa haiwezekani kutoa maelezo kwa njia hii. Ikiwa kuna rekodi za kutolewa, shule inapaswa kuorodhesha rekodi na kwa nani wanapaswa kupewa.

Unapotoa idhini, inamaanisha kuwa unaelewa na kukubali kwa maandishi shule itekeleze shughuli ambayo idhini yako inatafutwa. Ni muhimu uelewe kwamba idhini ni ya hiari na inaweza kubatilishwa wakati wowote kabla ya shughuli hiyo kufanyika. Hata hivyo, ukibatilisha idhini ya shughuli, haitaumika kwa muda uliopita.

Ifuatayo ni mifano ya shughuli zinazohitaji idhini yako:

- Kutathmini mtoto wako kwa mara ya kwanza;
- Tathmini nyingine ya mtoto wako mara moja kila baada ya miaka mitatu, au tathmini ya mara kwa mara zaidi ikiwa maelezo zaidi yanahitajika, na ikiwa wewe au mwalimu wa mtoto wako anaomba tathmini nyingine;
- Kutoa elimu maalum na huduma husika kwa mara ya kwanza;
- Kukubali udhuru wa mshirika wa kamati ya ARD kuhudhuria mkutano wa kamati ya ARD wakati wa mkutano unajumuisha urekebishaji au majadiliano katika uwanja wa mtaala au huduma husika za mshirika huyo; na
- Kumwalika mwakilishi wa shirika lolote linaloshiriki ambalo linaweza kuwa na jukumu la kutoa au kulipia huduma za ziada za mabadiliko.

Taratibu za Tathmini

Ukitoa idhini yako ya tathmini kamili na ya mtu binafsi (**FIIE**), shule lazima itoe notisi ya maandishi mapema ya taratibu zozote za tathmini zitakazofanywa na shule. Shule lazima itumie zana na mikakati mbalimbali ya tathmini kukusanya maelezo muhimu ya shughuli, ukuaji, na masomo kuhusu mtoto wako, ikiwa ni pamoja na maelezo unayotoa. Shule ya mtoto wako hapaswi kutumia kipimo au tathmini yoyote kama kigezo pekee cha kubaini ikiwa mtoto wako ni mtoto mwenye ulemavu na kubaini mpango unaofaa wa elimu kwa mtoto wako. Shule yako lazima ifanye tathmini ya mtoto wako katika maeneo yote yanayohusiana na ulemavu unaoshukiwa ili kubaini ikiwa mtoto wako ana ulemavu na kubaini mahitaji yake ya kielimu. Mchakato wa tathmini kwa mtoto wako lazima:

- Ujumuishe maelezo kuhusu utendaji wa mtoto wako kielimu, ukuaji, na shughuli;
- Usimamiwe na wafanyakazi waliozoezwa na wenye ujuzi kulingana na maagizo ya mtayarishaji wa mtihani na kutolewa kwa madhumuni ambayo tathmini ni halali na wa kuaminika;
- Utolewe kwa lugha ya asili ya mtoto wako au njia nyingine ya mawasiliano isipokuwa haiwezekani kufanya hivyo; na
- Usiwe na upendeleo au utolewe kwa njia ili usiwe na ubaguzi dhidi ya mtoto wako, bila kujali asili ya kitamaduni, rangi, au ulemavu wake.

Wafanyakazi wenye mafunzo na wenye ujuzi wanaohusika katika tathmini watatofautiana kulingana na ulemavu unaoshukiwa. Ikiwa dyslexia au ugonjwa unaohusiana na huo unashukiwa, mtu mwenye ujuzi maalum kuhusu mchakato wa kusoma, dyslexia na matatizo yanayohusiana, na maelekezo ya dyslexia atahusishwa katika tathmini. Aidha, tathmini lazima ijumuishe maeneo yanayohitajika katika Kitabu cha Dyslexia cha Bodi ya Elimu ya Jimbo la Texas (Kiungo: https://bit.ly/3Z5uXrt) na Kanuni ya Utawala ya Texas ya 19 (TAC) §74.28 (Link: https://bit.ly/3YQcWMe).

Tathmini Ya kwanza na ripoti ya matokeo lazima zikamilishwe kabla ya siku 45 za shule kufuatia tarehe ambayo shule ilipokea idhini yako ya maandishi. Hata hivyo, ikiwa mtoto wako hayupo shuleni kwa siku tatu au zaidi za shule katika kipindi cha tathmini, muda wa tathmini utaongezwa kwa idadi ya siku za shule sawa na idadi ya siku za shule ambazo mtoto wako hajahudhuria shule. Shule lazima ikupe nakala ya ripoti ya tathmini bila gharama yoyote haraka iwezekanavyo baada ya kukamilika kwake lakini kabla ya siku tano za shule kabla ya mkutano wa awali wa kamati ya ARD ya mtoto wako ili kubaini kustahiki.

Ikiwa mtoto wako an umri wa chini ya miaka mitano ifikapo Septemba 1 ya mwaka wa shule na hajaandikishwa katika shule ya umma, au ameandikishwa katika mazingira ya shule ya kibinafsi au ya masomo ya nyumbani bila kujali umri, tathmini wa kwanza na ripoti ya matokeo lazima zikamilishwe kabla ya siku ya shule ya 45 kufuatia tarehe ambayo shule imepokea idhini yako ya maandishi.

Kuna hali maalum kwa ratiba ya siku 45 za shule. Ikiwa shule inapokea idhini yako kwa tathmini ya kwanza angalau siku 35 lakini chini ya siku 45 za shule kabla ya siku ya mwisho ya kufundisha ya mwaka wa shule, ripoti ya tathmini iliyoandikwa lazima ikamilishwe na itolewe kwako ifikapo tarehe 30 Juni ya mwaka huo. Hata hivyo, ikiwa mtoto wako hajakuwepo shuleni kwa siku tatu au zaidi wakati wa tathmini, tarehe ya Juni 30 haitumiki tena. Badala yake, ratiba ya jumla ya siku 45 za shule pamoja na nyongeza za kutokuwepo kwa siku tatu au zaidi zitatumika. Ikiwa shule itapokea idhini yako chini ya siku 35 za shule kabla ya siku ya mwisho ya mafundisho ya mwaka wa shule, ratiba ya jumla ya 45 ya siku 45 za shule inatumika, na nyongeza sawa ya kutohudhuria shule mara tatu au zaidi katika kipindi cha tathmini.

Ikiwa hukubali kuidhinisha tathmini wa kwanza, shule inaweza, lakini haihitajiki, kutafuta tathmini kwa kuomba upatanisho au kuomba usikilizaji wa kesi wa utaratibu. Ikiwa shule itaamua kutotafuta tathmini, shule haitakuwa imekiuka masharti chini ya IDEA ya kutambua, kupata, na kutathmini watoto wote wenye ulemavu ambao wanahitaji elimu maalum na huduma husika. Sharti hili linajulikana kama jukumu la shule la *kumtafuta mtoto*.

Mikutano ya Kamati ya Uandikishaji, Ukaguzi, na Usitishaji (ARD)

Ndani ya siku thelathini za kalenda kuanzia tarehe ya kukamilika kwa ripoti ya awali ya tathmini, lazima kamati ya ARD iundwe ili kuzingatia ripoti hiyo na kubaini kama mtoto wako anastahiki kupata elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo. Washirika wa kamati ya ARD ni pamoja na wafuatao:

- Wewe, mzazi;
- Angalau mwalimu mmoja wa elimu jumuishi wa mtoto ambaye lazima, inapowezekana, awe mwalimu ambaye anawajibika katika kutekeleza sehemu ya IEP ya mtoto;
- Angalau mwalimu au mtoa huduma mmoja wa elimu maalum wa mtoto;
- Mwakilishi wa shule;
- Mtu anayeweza kufasiri athari za mafundisho ya matokeo ya tathmini;
- Watu wengine ambao wana ujuzi au utaalam maalum kuhusu mtoto na wamealikwa na aidha wewe au shule;
- Wakati wowote inapofaa, mtoto;
- Kwa kiwango kinachofaa, kwa idhini yako ya maandishi au, baada ya mtoto wako kufikisha umri wa miaka 18 pamoja na idhini iliyoandikwa ya mtoto wako aliye mtu mzima, mwakilishi wa shirika lolote linalohusika ambalo linaweza kuwajibika kutoa au kulipia huduma za mpito;
- Mwakilishi kutoka kwa elimu ya kazi na ufundi, ikiwezekana mwalimu, ikiwa mtoto anazingatiwa kwa uwekaji wa kwanza au unaoendelea katika elimu kazi au ufundi; na
- Mfanyakazi mtaalamu aliye kwenye kamati ya tathmini ya ustadi wa lugha, ikiwa mtoto anatambuliwa kama mwanafunzi wa lugha mbili.

Kamati ya ARD pia inajumuisha, kama inavyofaa:

- Mwalimu ambaye amethibitishwa katika elimu ya wanafunzi ambao ni viziwi au walio na matatizo ya kusikia, ikiwa mtoto anashukiwa kuwa au anajulikana kuwa kiziwi au aliye na matatizo ya kusikia;
- Mwalimu ambaye amethibitishwa katika elimu ya wanafunzi wenye ulemavu wa kuona, ikiwa mtoto anashukiwa au anajulikana kuwa na ulemavu wa kuona;
- Mwalimu ambaye amethibitishwa katika elimu ya wanafunzi wenye ulemavu wa kuona na mwalimu ambaye amethibitishwa katika elimu ya wanafunzi ambao ni viziwi au wenye matatizo ya kusikia, ikiwa mtoto anashukiwa au anajulikana kuwa na upofu-uziwi; au
- Mtaalamu anayekidhi mahitaji ya TEC, §29.0031(b), na 19 TAC §74.28, ikiwemo Kitabu cha Dyslexia, ikiwa mwanafunzi anashukiwa au anatambuliwa kuwa na dyslexia.

Shule lazima ikualike kwenye kila mkutano wa kamati ya ARD unaohusiana na mtoto wako na ifanye juhudi kuhakikisha ushiriki wa mzazi mmoja au wote wawili. Taarifa ya maandishi ya mkutano lazima itolewe kwako angalau siku tano za shule kabla ya mkutano isipokuwa kama unakubali ratiba ya muda mfupi. Taarifa iliyoandikwa lazima ijumuishe kusudi, wakati, mahali pa mkutano, na orodha ya watakaohudhuria mkutano huo. Ikiwa huwezi kuzungumza Kiingereza, shule lazima itoe taarifa hiyo kwa lugha yako ya asili isipokuwa ni wazi kuwa haiwezekani kufanya hivyo. Ikiwa lugha yako ya asili si lugha ya maandishi, shule lazima ichukue hatua ili kuhakikisha kuwa notisi inatafsiriwa kwa mdomo au kwa njia nyinginezo ili uelewe maudhui ya notisi.

Mkutano wa kamati ya ARD lazima iwe katika wakati na mahali ambapo wewe na shule mnakubaliana. Ikiwa wakati au tarehe ambayo shule inapendekeza haikufai, shule lazima ifanye juhudi adilifu kupata wakati ambao unaweza kukutana nao. Ikiwa hakuna mzazi anayeweza kuhudhuria mkutano, unaweza kushiriki kupitia njia mbadala kama vile kupitia simu au mkutano wa video. Ikiwa shule imeshindwa kukushawishi uhudhurie, basi shule inaweza kufanya mkutano bila wewe.

Mshirika wa kamati ya ARD anaweza kuruhusiwa asihudhurie sehemu au mkutano wote wa kamati ya ARD wakati mahudhurio ya mtu huyo si muhimu kwa sababu uwanja wa mtaala au huduma husika za mtu huyo hazibadilishwi au kujadiliwa katika mkutano. Lazima ukubali kwa maandishi kwa udhuru huo.

Mshirika wa kamati ya ARD pia anaweza kupewa ruhusa ya kutohudhuria mkutano wa kamati ya ARD wakati mkutano huo unajumuisha marekebisho, au majadiliano ya, uwanja wa mtaala au huduma husika wa mshirika huyo ikiwa wewe na shule manakubali udhuru kwa maandishi na mshirika anayeruhusiwa kutohudhuria anawasilisha maoni yaliyoandikwa katika ukuzaji wa IEP kabla ya mkutano.

Ustahiki

Kuna mtihani wa sehemu mbili wa kubaini ikiwa mtoto wako anastahiki kupata elimu maalum na huduma husika: (1) mtoto wako lazima awe na ulemavu unaostahiki kwa mujibu wa IDEA; na (2) kutokana na ulemavu huo, ni lazima mtoto wako ahitaji elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo ili kufaidika na elimu. Ili kukidhi sehemu ya kwanza ya mtihani wa sehemu mbili wa ustahiki, mtoto wa kati ya umri wa miaka 3 hadi 21, isipokuwa kama ilivyoonyeshwa katika mabano hapo chini, lazima atimize vigezo vya aina moja au zaidi ya ulemavu zilizoorodheshwa:

- Tawahudi;
- Kiziwi au mwenye matatizo ya kusikia (kuanzia umri wa kuzaliwa hadi miaka 21);
- Kipofu na kiziwi (kuanzia umri wa kuzaliwa hadi miaka 21);
- Ulemavu wa kihisia;
- Ulemavu wa akili;

- Ulemavu mwingi;
- Ulemavu wa utotoni usio dhahiri (umri wa miaka mitatu hadi mitano)*;
- Udumavu (miaka 3 hadi 9)**;
- Uharibifu wa mifupa;
- Ulemavu mwingine wa afya;
- Ulemavu mahususi wa masomo;
- Ulemavu wa usemi au lugha;
- Majeraha kwa ubongo yanayosababisha kiwewe; au
- Ulemavu wa kuona (kuanzia umri wa kuzaliwa hadi 21).

*Ulemavu wa utotoni usio dhahiri hautatumika tena kuanzia mwaka wa shule wa 2025-2026.
**Kustahiki kulingana na udumavu kunaweza kufanywa kuanzia mwaka wa shule wa 2024-2025.

Kamati ya ARD lazima ifanye uamuzi wa ustahiki ndani ya siku 30 za kalenda kutoka tarehe ya kukamilika kwa ripoti ya tathmini ya kwanza. Iwapo siku ya 30 itaangukia majira ya kiangazi na shule imefungwa, kamati ya ARD ina hadi siku ya 15 ya shule katika msimu wa joto ili kukamilisha maamuzi kuhusu uamuzi wa awali wa kustahiki, IEP, na upangaji isipokuwa kama tathmini ya awali inaonyesha kwamba mtoto atahitaji huduma za mwaka wa shule (**ESY**) zilizoongezwa katika majira hayo ya kiangazi. Ikiwa huduma za ESY zimeonyeshwa, kamati ya ARD lazima ikutane haraka iwezekanavyo baada ya kukamilika kwa ripoti ya tathmini.

Si wanafunzi wote walio na changamoto wanastahiki kupata elimu maalum na huduma husika. Ikiwa mtoto wako anatatizika hasa kutokana na ukosefu wa maelekezo yanayofaa katika kusoma au hisabati au kutokana na ukweli kwamba mtoto wako ana ujuzi mdogo wa Kiingereza, mtoto wako lazima asiamuliwe kuwa mtoto mwenye ulemavu kwa mujibu wa IDEA. Iwapo tathmini itaonyesha kuwa mtoto wako hana ulemavu, mfumo wa ngazi nyingi wa chuo kikuu wa timu ya msaada wa kitaaluma na kitabia unaweza kukutana na kupendekeza huduma au mipango mingine katika elimu ya jumla ili kumsaidia mtoto wako.

Ikiwa tathmini inaonyesha kuwa mtoto wako ana ulemavu, kamati ya ARD lazima ishughulikie sehemu ya pili ya mtihani wa ustahiki wa sehemu mbili kwa kuamua ikiwa mtoto wako anahitaji elimu maalum na huduma husika ili kushiriki na kufanya maendeleo katika elimu ya mtaala wa jumla (yaani, mtaala sawa na wa watoto wasio na ulemavu).

Utoaji wa Kwanza wa Huduma

Ikiwa mtoto wako anastahiki kupata elimu maalum na huduma husika, shule inahitajika kumpa mtoto wako FAPE katika mazingira yenye vizuizi vichache zaidi. Hii inafanikiwa kupitia ustawishaji wa IEP na kamati ya ARD na utekelezaji wa shule wa IEP. Kabla ya shule kutoa elimu ya maalum na huduma husika za kwanza, hata hivyo, lazima ipate idhini yako ya kutoa huduma. Shule lazima ifanye juhudi adilifu kupata idhini yako kwa utoaji wa huduma za kwanza. Ikiwa haukubali utoaji wa huduma za kwanza, shule haipaswi kuomba upatanisho au kuomba usikilizaji wa kesi wa utaratibu ili kubatilisha hatua yako ya kukataa kuidhinisha huduma. Hakuna elimu maalum na huduma husika zitatolewa ikiwa unakataa kutoa idhini. Shule haikiuki wajibu wake wa kufanya FAPE ipatikane kwa mtoto wako ikiwa unakataa kutoa idhini au unashindwa kujibu ombi la kutoa idhini kwa utoaji wa elimu maalum na huduma husika za kwanza.

Maendeleo ya Mpango wa Elimu ya Mtu Binafsi (IEP)

Vipengele vikuu vya IEP ni pamoja na:

- Viwango vya mtoto wako vya sasa vya mafanikio ya kielimu na utendaji wa shughuli (**PLAAFP**);
- Malengo ya kila mwaka yanayoweza kupimika, ikiwemo mafanikio ya kitaaluma na malengo ya utendaji;
- Maelezo ya elimu maalum, huduma husika na misaada na huduma za nyongeza ambazo zitatolewa;
- Taarifa kuhusu jinsi mtoto wako atakavyoshiriki katika tathmini za jimbo na wilaya nzima, ikiwemo taarifa ya makao yoyote yanayofaa ambayo ni muhimu kwa mtoto wako kufanya tathmini, na kama mtoto wako anahitaji kufanya tathmini mbadala, badala ya tathmini ya kawaida ya Jimbo Lote, na kwa nini tathmini mbadala inafaa kwa mtoto wako;
- Huduma za mpito, inapofaa umri; na
- Maeneo mengine ambayo yanapaswa kuzingatiwa, na ikiwa itabainishwa ni muhimu, yashughulikiwe kwa watoto walio na ulemavu, mahitaji, au hali fulani.

TEA imeunda fomu ya mfano ya IEP (Kiungo: bit.ly/3smMLMe). Shule ya mtoto wako inaweza kutumia fomu hii ya mfanoau inaweza kutumia fomu nyingine.

Katika kuunda IEP, kuna mambo kadhaa ambayo kamati ya ARD inapaswa kuzingatia, ikiwa ni pamoja na:

- Uwezo wa mtoto wako;
- Wasiwasi wako katika kuimarisha elimu ya mtoto wako;
- Matokeo ya tathmini ya hivi karibuni ya mtoto wako; na
- Mahitaji ya kitaaluma, maendeleo, na shughuli ya mtoto wako.

Aidha, kamati ya ARD inapaswa kushughulikia mambo maalum kwa baadhi ya watoto, kama ifuatavyo:

- Kuzingatia matumizi ya usaidizi na uingiliaji bora wa tabia na mikakati mingine ya kushughulikia tabia hiyo wakati tabia ya mtoto inaathiri masomo yake au ya wengine;
- Kuzingatia mahitaji ya lugha ya mtoto kwani mahitaji hayo yanahusiana na IEP ya mtoto pale ambapo mtoto anapokuwa na sifa ya kuwa mwanafunzi wa lugha mbili; kutoa mafundisho ya maandishi ya nukta nundu na matumizi ya nukta nundu, isipokuwa kama kamati itaamua kwamba mafundisho ya nukta nundu au matumizi ya nukta nundu hayafai kwa mtoto pale ambapo mtoto anapokuwa kipofu au ana matatizo ya kuona;
- Kuzingatia mahitaji ya mawasiliano ya kila mtoto mwenye ulemavu, na kwa mtoto ambaye ni kiziwi au anasikia kwa shida, kuzingatia mahitaji ya lugha na mawasiliano ya mtoto, fursa za mawasiliano ya moja kwa moja na wenzao na wafanyakazi wa kitaaluma katika lugha na njia ya mawasiliano ya mtoto, kiwango cha kitaaluma, na mahitaji kamili ya mahitaji, ikiwa ni pamoja na fursa za mafundisho ya moja kwa moja katika lugha ya mtoto na njia ya mawasiliano;
- Kuzingatia kama kila mtoto mwenye ulemavu anahitaji vifaa na huduma za teknolojia saidizi; na
- Kushughulikia vipengele vinavyohitajika katika Kitabu cha Miongozo cha Dyslexia, ikihitajika, kwa mwanafunzi aliyetambuliwa kuwa na dyslexia na anayehitaji mafundisho ya dyslexia.

Viwango vya Sasa vya Mafanikio ya Kielimu na Utendaji wa Shughuli

IEP lazima ijumuishe taarifa ya PLAAFP ya mtoto wako. Taarifa hii lazima ijumuishe jinsi ulemavu unavyoathiri ushiriki na maendeleo katika mtaala wa jumla. Ikiwa mtoto wako anahudhuria shule ya mapema, taarifa lazima ieleze jinsi ulemavu unaathiri ushiriki katika shughuli zinazofaa umri wake.

Malengo ya Kila Mwaka

IEP lazima iwe na malengo yanayopimika ya kila mwaka, ikiwa ni pamoja na malengo ya kielimu na shughuli, iliyoundwa kutosheleza mahitaji ya mtoto wako yanayotokana na ulemavu ili aweze kuhusika na kufanya maendeleo katika mtaala wa jumla. Malengo haya lazima pia yashughulikie mahitaji mengine ya kielimu ambayo

hutokana na ulemavu wa mtoto wako. IEP lazima ieleze jinsi maendeleo ya mtoto wako kuelekea malengo ya kila mwaka yatapimwa na vile vile wakati ambapo ripoti za maendeleo zitatolewa kwako.

Elimu Maalum, Huduma Husika, na Misaada na Huduma za Nyongeza

Kamati ya ARD inaamua ni huduma gani zinahitajika ili:

- Kuwezesha mtoto kupiga hatua ipasavyo kufikia malengo ya kila mwaka;
- Kuhusika na kufanya maendeleo katika mtaala wa jumla ikiwa ni pamoja na kushiriki katika shughuli za baada ya masomo na shughuli zisizo za kimasomo; na
- Kupata elimu na kushiriki pamoja na watoto wasio na ulemavu.

IEP lazima ijumuishe taarifa ya elimu maalum inayohitajika, huduma husika, na misaada na huduma za nyongeza kwa mtoto wako au kwa niaba ya mtoto wako. Huduma hizi lazima zizingatie utafiti uliokaguliwa na wataalam kwa kiwango kinachowezekana.

Aidha, IEP lazima ijumuishe taarifa ya marekebisho yoyote ya mpango yanayohitajika na usaidizi wa wafanyakazi wa shule ambao utatolewa. IEP lazima pia ijumuishe tarehe inayotarajiwa ya kuanza kwa huduma na marekebisho na marudio yanayotarajiwa, mahali, na muda unaotarajiwa wa huduma na marekebisho.

Tathmini za Jimbo

Chini ya sheria ya shirikisho, tathmini za jimbo lazima zitolewe kwa watoto wote ili kubaini ikiwa shule zimefaulu katika kufundisha watoto kulingana na viwango vya maudhui ya masomo vya jimbo. Katika jimbo la Texas, viwango vya maudhui ya kitaaluma vinajulikana kama Maarifa Muhimu na Ujuzi wa Texas, ambavyo vinaweza kupatikana kwenye tovuti ya TEA (Kiungo: bit.ly/3bFeuSk). Watoto walio na ulemavu wanaopata huduma za elimu maalum watafanya tathmini zinazofaa za jimbo, aidha tathmini ya kawaida au tathmini mbadala kwa watoto walio na ulemavu mkubwa wa utambuzi ambao unaambatana na viwango mbadala vya mafanikio ya kimasomo. Haijalishi ikiwa mtoto wako atafanya tathmini ya kawaida au tathmini mbadala, tathmini hiyo huambatana na viwango vya maudhui ya masomo husika ya jimbo, na mtoto wako lazima apate marekebisho yanayofaa kwenye tathmini za jimbo na wilaya nzima, ikiwa ni lazima, kama inavyoonyeshwa katika IEP ya mtoto wako.

Ikiwa kamati ya ARD itabaini kuwa marekebisho ni muhimu kwa mtoto wako ili kushiriki katika tathmini, IEP lazima ijumuishe taarifa iliyo na marekebisho yanayofaa. Taarifa za marekebisho kutoka kwenye tovuti ya TEA (Kiungo: bit.ly/3sq2vht).

Ikiwa kamati ya ARD itaamua kwamba mtoto wako lazima afanyiwe tathmini mbadala mbali na tathmini fulani ya jimbo au wilaya nzima, IEP lazima ijumuishe taarifa kuhusu sababu ya mtoto kuweza kushiriki katika tathmini ya kawaida, kwa nini tathmini mbadala iliyochaguliwa inafaa kwa mtoto. Fomu mbadala ya ushiriki wa tathmini iliyotengenezwa na TEA itajumuishwa kama sehemu ya IEP ya mtoto wako katika jambo hili. Aidha, ikiwa mtoto wako anafanya tathmini mbadala, IEP ya mtoto wako lazima pia ijumuishe alama teule au malengo ya muda mfupi. Alama teule au malengo ya muda mfupi yanahitajika tu kwa wanafunzi walio na ulemavu mkubwa zaidi wa utambuzi ambao wanafanya tathmini mbadala ambayo inaambatana na viwango vingine vya mafanikio ya masomo.

Mpito

IDEA na sheria za jimbo zinahitaji kwamba IEP kwa wanafunzi wakubwa ishughulikie huduma za mpito. *Huduma za mpito* ni seti ya shughuli zilizoratibiwa zilizoundwa ili kumsaidia mtoto kuhama kutoka shule kwenda shughuli za baada ya shule. Umri ambao upangaji wa mpito lazima uanze, hata hivyo, hutofautiana chini ya sheria ya shirikisho na jimbo. Hivyo, sheria za kamishna chini ya 19 TAC §89.1055 zinahitaji huduma za mpito za shirikisho na jimbo kuanza si zaidi ya IEP ya kwanza kuanza kutumika mwanafunzi anapofikisha umri wa miaka 14. Hivyo, si baada ya IEP ya kwanza kuanza kutumika pale ambapo mwanafunzi anafikisha umri wa miaka 14, kamati ya ARD lazima izingatie na, ikiwezekana, ishughulikia masuala yafuatayo katika IEP:

(1) Ushiriki unaofaa wa mwanafunzi katika mpito wa mwanafunzi kwenda maisha nje ya mfumo wa shule ya umma;
(2) Ushiriki unaofaa katika mabadiliko ya mwanafunzi na wazazi wa mwanafunzi na watu wengine walioalikwa kushiriki na:
  a. Wazazi wa mwanafunzi; au
  b. Wilaya ya shule ambayo mwanafunzi ameandikishwa;
(3) Chaguo zinazofaa za baada ya elimu ya sekondari, ikiwa ni pamoja na maandalizi ya kozi ya kiwango cha baada ya sekondari;
(4) Tathmini inayofaa ya shughuli za ufundi;
(5) Mazingira yanayofaa ya kuwezesha mapendekezo ya mwanafunzi au wazazi wa mwanafunzi kwa shirika la kiserikali kwa huduma au manufaa ya umma, ikiwa ni pamoja na mapendekezo kwa shirika la kiserikali ili kuweka mwanafunzi kwenye orodha ya kusubiri manufaa ya umma yanayopatikana kwa mwanafunzi; na
(6) Matumizi na upatikanaji mwafaka wa:
  a. Usaidizi wa nyongeza, huduma, mitaala, na fursa zingine za kumsaidia mwanafunzi katika kukuza ujuzi wa kufanya maamuzi; na
  b. Usaidizi na huduma za kukuza uhuru wa mwanafunzi na kujitawala, ikiwa ni pamoja na makubaliano ya ufanyaji maamuzi yanayoungwa mkono.

Kuanzia kabla ya IEP ya kwanza kuanza kutumika mwanafunzi anapofikisha umri wa miaka 14, au chini ya hapo kama itaamuliwa na kamati ya ARD, IEP lazima ijumuishe:

1. Malengo yanayoweza kupimika ya baada ya sekondari kulingana na tathmini za mpito zinazolingana na umri zinazohusiana na mafunzo, elimu, ajira na, inapofaa, ujuzi wa kujitegemea wa kuishi; na
2. Huduma za mpito, zikiwemo kozi za masomo, zinahitajika ili kumsaidia mwanafunzi kufikia malengo ya baada ya sekondari.

Kuanzia si zaidi ya IEP ya kwanza ilipoanza kutumika mwanafunzi anapofikisha umri wa miaka 18, kamati ya ARD lazima izingatie na, ikiwezekana, kushughulikia masuala yanayofuata katika IEP ya mwanafunzi:

1. Kuhusika katika mabadiliko na mustakabali wa mwanafunzi kwa wazazi wa mwanafunzi na watu wengine, ikiwa mzazi au mtu mwingine:
   a. Anaalikwa kushiriki na mwanafunzi au wilaya ya shule ambayo mwanafunzi ameandikishwa; au
   b. Ana idhini ya mwanafunzi kushiriki kwa mujibu wa makubaliano ya kufanya maamuzi yanayofaa; na
2. Upatikanaji wa mazingira ya kufundishia yanayolingana na umri, ikiwemo mazingira ya jamii au mazingira ambayo yanamwandaa mwanafunzi kwa ajili ya elimu au mafunzo ya baada ya sekondari, ajira jumuishi yenye ushindani, au maisha ya kujitegemea, kwa kupanga shabaha na malengo ya mpito ya mwanafunzi.

Mtoto wako anapaswa kuhudhuria mkutano wa kamati ya ARD wakati huduma za mpito na malengo ya baada ya sekondari yatajadiliwa. Ikiwa mtoto wako hatahudhuria mkutano, kamati ya ARD lazima ichukue hatua zingine kuhakikisha kuwa mapendeleo na masilahi ya mtoto wako yanazingatiwa. Ikiwa mtoto wako ana umri wa chini ya miaka 18 na angalau miaka 14, kamati ya ARD lazima pia izingatie kuhusika kwako katika mpito wa mwanafunzi pamoja na watu wengine ambao wewe na shule mmealika. Aidha, kwa kiwango kinachofaa, pamoja na idhini yako ya maandishi au idhini iliyoandikwa na mwanafunzi mtu mzima, shule lazima ialike mwakilishi wa shirika lolote linalohusika ambalo linaweza kuwa na jukumu la kutoa au kulipia huduma za mpito.

Wanafunzi Watu Wazima

Mtoto wako anapofikisha umri wa miaka 18, mtoto huwa *mwanafunzi mtu mzima*. Wanafunzi watu wazima wana haki ya kufanya maamuzi kwa niaba yao wenyewe isipokuwa kama kumeamuliwa na sheria kuwa hawana uwezo. Katika mkutano wa kamati ya ARD unaofanyika angalau mwaka mmoja kabla ya mtoto wako kufikia umri wa miaka 18, mtoto wako atajulishwa kuwa haki ya kufanya maamuzi ya elimu itahamishwa kutoka kwa wazazi wake kwenda kwake. IEP ya mtoto wako lazima ijumuishe taarifa ya kudhibitisha kuwa mzazi na mtoto wamejulishwa kuhusu uhamishaji wa haki. Lazima pia ijumuishe taarifa inayoelezea maelezo na rasilimali zinazoshirikiwa za ulezi, njia mbadala za ulezi, na maelezo yanayoshirikiwa kuhusu usaidizi na huduma zingine zilizoundwa kusaidia katika maisha ya kujitegemea.

Wakati haki zako zinapohamishwa kwa mwanafunzi wako mtu mzima, wewe na mwanafunzi wako mtu mzima mtapokea taarifa zote zinazohitajika za baadaye. Hata hivyo, taarifa za mikutano ya kamati ya ARD si mwaliko kwako kuhudhuria mikutano. Unaweza kuhudhuria tu mikutano ikiwa mwanafunzi wako mtu mzima anakualika au anatoa idhini kwa shule kukualika.

Watoto wenye Tawahudi

Kwa mtoto mwenye tawahudi, kuna mikakati 11 ambayo, kwa mujibu wa 19 TAC §89.1055(g), lazima izingatiwe angalau kila mwaka, kulingana na shughuli za mipango ya elimu iliyopitiwa na wenzake, inayotegemea utafiti kwa kiwango kinachowezekana. Inapohitajika, mikakati hii lazima ishughulikiwe katika IEP. Wakati haihitajiki, IEP lazima ijumuishe taarifa kuhusu haya na msingi ambao uamuzi ulifanywa. Mikakati ya ziada ambayo kamati ya ARD inapaswa kuzingatia ni:

- Mpango ulioongezwa wa kielimu;
- Ratiba za kila siku zinazoonyesha muda mdogo ambao haujapangiliwa na ushiriki hai katika shughuli za kujifunza;
- Mafunzo ya nyumbani na jamii, au njia mbadala zinazofaa;
- Mikakati ya usaidizi wa tabia chanya;
- Mipango ya baadaye;
- Mafunzo na msaada wa wazazi/familia;
- Uwiano unaofaa wa wafanyakazi na watoto unaofaa kwa shughuli zilizotambuliwa;
- Uingiliaji wa usaidizi wa mawasiliano;
- Usaidizi na mikakati ya ujuzi wa kijamii;
- Usaidizi wa mwelimishaji/mfanyakazi mtaalam; na
- Mikakati ya mafundisho inayozingatia desturi zinazotegemea utafiti na zilizokaguliwa na wataalam.

Watoto Ambao ni Viziwi au wana Matatizo ya Kusikia

Kwa mtoto ambaye ni kiziwi au ana matatizo ya kusikia, kamati ya ARD lazima izingatie yafuatayo kuhusu mtoto:

- Mahitaji ya lugha na mawasiliano;
- Fursa za mawasiliano ya moja kwa moja na wenzake na wafanyakazi wataalamu katika lugha na muundo wa mawasiliano ya mtoto;
- Kiwango cha masomo; na
- Mahitaji kamili ya mtoto, ikiwa ni pamoja na fursa za mafundisho ya moja kwa moja katika lugha ya mtoto na muundo wa mawasiliano.

Watoto Ambao ni Vipofu au wana Matatizo ya Kuona

Chini ya sheria za jimbo, kwa mtoto ambaye ni kipofu au mwenye matatizo ya kuona, kamati ya ARD lazima ijumuishe breli au matumizi ya breli ndani ya mafundisho ya IEP ya mtoto isipokuwa kama kamati ya ARD itabaini na kuweka katika kumbukumbu kuwa breli si njia inayofaa ya kusoma na kuandika kwa mtoto. Uamuzi wa kamati ya ARD lazima uzingatie tathmini ya njia inayofaa ya kusoma na kuandika na ujuzi wa kusoma na kuandika na mahitaji ya mtoto ya sasa na ya baadaye ya mafundisho.

Chini ya sheria ya jimbo, kwa mtoto ambaye ni kipofu au mwenye matatizo ya kuona, kamati ya ARD lazima izingatie mahitaji ya mtoto kwa:

- Ujuzi wa kufidia, kama vile breli na maendeleo ya nadharia, na ujuzi mwingine unaohitajika kutumia mtaala uliosalia;
- Mafundisho ya mkao na usoageaji;
- Ujuzi wa maingiliano ya kijamii;
- Kufanya mipango ya kazi;
- Teknolojia saidizi, ikiwa ni pamoja na vifaa vya usaidizi wa kuona;
- Stadi za maisha ya kujitegemea;
- Burudani na starehe;
- Kujitawala; na
- Ufanisi wa hisia.

Mpango wa Kuboresha Tabia au Uingiliaji Kati (BIP)

Ikiwa kamati ya ARD itaamua kuwa mpango wa kuboresha tabia au mpango wa uingiliaji kati wa tabia (BIP) unafaa kwa mtoto wako, mpango huo lazima ujumuishwe kama sehemu ya IEP ya mtoto wako na apewe kila mwalimu mwenye jukumu la kumuelimisha mtoto wako.

Huduma za Mwaka wa Shule Zilizoongezwa (ESY)

Kamati ya ARD lazima izingatie kama mtoto wako anatimiza vigezo vya kupata huduma za ESY katika ukaguzi wa kila mwaka wa IEP ya mtoto wako. Mahitaji ya huduma za ESY lazima yaandikwe kwa kutumia data iliyokusanywa na wilaya na wewe kwa kutumia tathmini rasmi na isiyo rasmi. Mtoto wako anatimiza vigezo vya kupata huduma za ESY ikiwa, katika eneo moja au zaidi muhimu lililoshughulikiwa katika shabaha na malengo ya sasa ya IEP ya mtoto wako ambapo mtoto wako ameonyesha maendeleo yaliyopatikana hapo awali, mtoto wako ameonyesha, au huenda akatarajiwa kuonyesha, ulegevu mkali au mkubwa ambao hauwezi kurejeshwa ndani ya muda unaofaa.

Neno *ulegevu mkali au kubwa* linamaanisha kwamba mtoto ameshindwa, au hataweza kudumisha maendeleo yaliyopatikana hapo awali katika eneo moja au zaidi muhimu la IEP kwa kukosekana kwa huduma za ESY.

Iwapo kamati ya ARD itabaini kuwa mtoto wako anahitaji huduma za ESY, IEP lazima itambue ni maeneo gani yatashughulikiwa wakati wa huduma za ESY. Kamati ya ARD inahitajika kujadili hitaji la huduma za ESY katika mkutano wa kila mwaka wa mapitio ya IEP ya mtoto.

Uwekaji

IDEA inahitaji kwamba mtoto aliye na ulemavu aelimishwe katika *mazingira yenye vizuizi vichache zaidi*. Hii inamaanisha kuwa mtoto wako lazima aelimishwe pamoja na watoto ambao hawana ulemavu kwa kiwango kinachostahili. Kuondolewa kwa mtoto wako kutoka kwenye mazingira ya elimu jumuishi kunaweza tu kutokea ikiwa asili au ukali wa ulemavu wake ni kwamba elimu katika madarasa ya elimu jumuishi na matumizi ya misaada na huduma za ziada haiwezi kupatikana kwa kiasi cha kuridhisha.

Misaada na huduma za nyongeza inamaanisha misaada, huduma, na usaidizi mwingine ambao hutolewa katika madarasa ya elimu ya kawaida, mazingira mengine yanayohusiana na elimu, na katika mazingira ya baada ya masomo na yasiyo ya kimasomo, ili kuwezesha watoto wenye ulemavu kufundishwa pamoja na watoto wasio na ulemavu kwa kiwango kinachostahili.

Sehemu ya msingi ya mchakato wa elimu maalum inajumuisha kubaini uwekaji sahihi wa elimu kwa kutekeleza IEP ya mtoto. Upangaji hurejelea pointi pamoja na mwendelezo wa chaguzi za upangaji (yaani, madarasa ya elimu jumuishi, madarasa maalum, shule maalum, mafundisho ya nyumbani, mafundisho katika hospitali na taasisi) zinazopatikana kwa mtoto mwenye ulemavu. Uwekaji haimaanishi mahali au eneo halisi mahususi ambapo huduma zitatolewa. Kamati ya ARD hubaini uwekaji wa kielimu kulingana na IEP ya mtoto.

Uamuzi wa Kamati ya ARD

Uamuzi wa kamati ya ARD kuhusu vipengele vinavyotakiwa vya IEP lazima ufanywe kwa makubaliano ya pande zote za washirika wa kamati ikiwezekana. Makubaliano haya ya pamoja yanaitwa makubaliano. Kamati ya ARD inapaswa kujitahidi kupata makubaliano, lakini shule ina jukumu la mwisho la kuhakikisha kuwa IEP inajumuisha huduma ambazo mtoto wako anahitaji ili kupata FAPE. Hairuhusiwi kufanya maamuzi ya kamati ya ARD kulingana na kura za wengi. IEP lazima ionyeshe ikiwa wewe na msimamizi mnakubaliana au hamkubaliani na maamuzi ya kamati ya ARD.

Ikiwa haukubaliani na maamuzi ya kamati ya ARD, utapewa nafasi moja ya kuomba kamati kwenda mapumzikoni kwa kipindi kisichozidi siku 10 za shule isipokuwa wewe na shule mnakubaliana vinginevyo. Ikiwa unakubali ombi la kupumzika na kukutana tena, kamati ya ARD lazima ipange mkutano wa kukutana tena kwa wakati na mahali panapokubaliwa na pande zote. Hata hivyo, ikiwa uwepo wa mtoto wako kwenye campasi kunatoa hatari ya madhara ya kimwili kwa mtoto wako au watu wengine, au ikiwa mtoto wako ametenda kosa linaloweza kusababisha afukuzwe shule au kosa ambalo linaweza kusababisha kuwekwa katika mpango wa elimu mbadala wa kinidhamu, kamati ya ARD haitalazimika kupumzika na kukusanyika tena hata kama hukubaliani na maamuzi ya kamati ya ARD.

Wakati wa mapumziko, wanachama wa kamati ya ARD lazima wazingatie njia mbadala, kukusanya taarifa za ziada, kuandaa nyaraka zaidi, na/au kupata watu wa ziada ambao wanaweza kusaidia katika kuwezesha kamati ya ARD kufikia makubaliano ya pande zote mbili. Ikiwa kamati ya ARD itakutana tena na unaendelea kutokubaliana,

isipokuwa ikiwa kutokubaliana kunahusisha utoaji wa huduma ya kwanza ambayo idhini inahitajika, shule lazima itekeleze IEP ambayo shule imeamua inafaa kwa mtoto wako.

Wakati makubaliano ya pamoja hayafikiwi, taarifa iliyoandikwa ya msingi wa kutokubaliana lazima ijumuishwe katika IEP. Ikiwa haukubaliani na uamuzi wa kamati ya ARD, lazima upewe nafasi ya kuandika taarifa yako ya kutokubaliana. Shule lazima ikupatie taarifa iliyoandikwa mapema angalau siku tano za shule kabla ya kutekeleza IEP isipokuwa kama utakubaliana na kipindi kifupi cha wakati.

Kamati ya ARD pia inaweza kuchagua kwenda mapumzikoni kwa sababu zingine isipokuwa kushindwa kufikia makubaliano kuhusu vipengele vyote vinavyohitajika vya IEP.

Nakala ya IEP

Shule lazima ikupe nakala ya IEP ya mtoto wako bila malipo. Kwa mujibu wa 19 TAC §89.1055(r), kama huwezi kuzungumza Kiingereza na lugha yako ya asili ni Kihispania, ni lazima shule itoe nakala ya maandishi au rekodi ya sauti ya IEP ya mtoto wako iliyotafsiriwa kwa Kihispania. Kama huwezi kuzungumza Kiingereza na lugha yako ya asili ni lugha nyingine ambayo si Kihispania, ni lazima shule ifanye jitihada za nia njema ili kutoa nakala ya maandishi au rekodi ya sauti ya IEP ya mtoto wako iliyotafsiriwa kwa lugha yako ya asili. Ikiwa huwezi kuzungumza Kiingereza na lugha yako ya asili si lugha iliyoandikwa, shule lazima ichukue hatua kuhakikisha kuwa IEP ya mtoto wako inatafsiriwa kwa mdomo au kwa njia zingine katika lugha yako ya asili. Tafsiri iliyoandikwa inamaanisha kuwa maandishi yote katika IEP ya mtoto wako yanatafsiriwa kwa njia ya maandishi. Shule inaweza kukupa rekodi ya sauti ya mkutano wa kamati ya ARD ikiwa ulisaidiwa na mkalimani au tafsiri ya mkutano, maadamu maudhui kwenye IEP ya mtoto wako yanatafsiriwa kwa mdomo na yamerekodiwa.

Shule lazima ichukue hatua zote zinazofaa ili kuhakikisha kuwa mzazi anaelewa mwenendo katika kikao cha kamati ya ARD, ikiwa ni pamoja na kuandaa mtafsiri kwa ajili ya wazazi ambao ni viziwi au wasiosikia vizuri au ambao lugha yao ya asili si Kiingereza.

Ukaguzi wa IEP

Kamati ya ARD lazima ikutane angalau mara moja kwa mwaka ili kukagua IEP ya mtoto wako na kuamua ikiwa malengo ya kila mwaka yametimizwa. Kamati ya ARD inaweza kukutana mara zaidi ya moja kila mwaka ili kurekebisha IEP ya mtoto wako, kama inafaa, ili kushughulikia:

- Ukosefu wowote wa maendeleo yanayotarajiwa kufikia malengo ya kila mwaka na katika mtaala wa jumla;
- Matokeo ya tathmini nyingine yoyote;
- Maelezo kuhusu mtoto, yaliyotolewa kwa, au kuwasilishwa na, wazazi;
- Mahitaji yanayotarajiwa ya mtoto; au
- Mambo mengine.

Unaweza kuomba mkutano wa kamati ya ARD kujadili wasiwasi wa kielimu kuhusu mtoto wako. Shule lazima aidha ikubali ombi lako la maandishi kuwa na mkutano au, kati ya siku tano za shule, ikupe taarifa iliyoandikwa kuelezea kwa nini shule inakataa kuitisha mkutano. Ikiwa huwezi kuzungumza Kiingereza, shule lazima itoe taarifa hiyo kwa lugha yako ya asili isipokuwa ni wazi kuwa haiwezekani kufanya hivyo. Ikiwa lugha yako ya asili si lugha ya maandishi, shule lazima ichukue hatua kuhakikisha kuwa taarifa hiyo inatafsiriwa kwa mdomo au kwa njia zingine ili uweze kuelewa taarifa.

Wewe na shule mnaweza kukubali kufanya mabadiliko kwenye IEP bila kufanya mkutano wa kamati ya ARD. Hata hivyo, mabadiliko ya ubainishaji wa ustahiki, mabadiliko katika uwekaji, na ubainishaji wa udhihirishaji lazima yafanywe katika mkutano wa kamati ya ARD. Ikiwa IEP inabadilishwa nje ya mkutano wa kamati ya ARD, lazima kuwe na hati iliyoandikwa inayoonyesha mabadiliko yaliyokubaliwa. Baada ya kufanya ombi, shule lazima ikupe nakala ya IEP iliyorekebishwa na marekebisho yaliyojumuishwa. Aidha, shule lazima ihakikishe kwamba kamati ya ARD ya mtoto inaarifiwa kuhusu mabadiliko hayo.

Tathmini nyingine

Mara tu mtoto wako anapoanza kupata elimu maalum na huduma husika, tathmini zingine za mara kwa mara zinahitajika. Ni lazima shule ifanye juhudi adilifu za kupata idhini yako kwa tathmini nyingine. Ukishindwa kujibu licha ya juhudi adilifu, shule inaweza kufanya tathmini nyingine bila idhini yako. Ikiwa unakataa kutoa idhini ya tathmini nyingine ya mtoto wako, shule inaweza, lakini haihitajiki, kuomba upatanisho au kuomba usikilizaji wa kesi wa utaratibu ili kubatilisha ukosefu wako wa kutoa idhini ya tathmini nyingine. Shule haikiuki jukumu lake la kutafuta mtoto au wajibu wake wa kutathmini mtoto wako ikiwa shule haitatafuta kubatilisha hatua yako ya kukataa kuidhinisha tathmini nyngine.

Tathmini nyingine ni sawa na tathmini ya kwanza. Tathmini nyingine lazima iwe kamili vya kutosha kubaini ikiwa mtoto wako ataendelea kuwa mtoto mwenye ulemavu na mahitaji ya kielimu ya mtoto wako. Isipokuwa wewe na shule mnakubaliana vinginevyo, tathmini nyingine ya mahitaji ya mtoto wako lazima ufanyike angalau kila baada ya miaka mitatu. Hakupaswi kuwa na tathmini zaidi ya moja ndani ya mwaka isipokuwa wewe na shule mnakubaliana vinginevyo.

Uhakiki wa data iliyopo ya tathmini (**REED**) lazima ufanyike kama sehemu ya tathmini ya awali, kama inafaa, na REED lazima ifanyike kama sehemu ya marudio ya tathmini yoyote ya mtoto kwa mujibu wa IDEA. Shule haihitajiki kupata idhini yako kukagua data iliyopo ya tathmini. REED lazima ifanywe na timu ya fani nyingi ikiwa ni tathmini ya awali, au kamati ya ARD ikiwa ni marudio ya tathmini, ikiwa ni pamoja na wewe, lakini si lazima ifanyike katika mkutano. Washirika lazima wakague data iliyopo ya tathmini kuhusu mtoto wako, ikiwa ni pamoja na maelezo unayotoa, ili kubaini upeo wa tathmini au tathmini nyingine.

Ikiwa mtoto wako tayari amekuwa akipokea elimu maalum na huduma husika, kamati ya ARD inaamua ni tathmini gani ya ziada, ikiwa ipo, inahitajika kubaini ikiwa nyongeza au marekebisho yatatolewa kwa elimu maalum na huduma husika za mtoto wako.

Ikiwa kamati ya ARD itaamua kuwa tathmini ya ziada haihitajiki ili kubaini ikiwa mtoto wako anaendelea kuhitaji elimu maalum na huduma husika, sababu za uamuzi huu lazima uelezwe kwako. Baada ya kuelezea kwa nini kamati ya ARD imehitimisha kuwa data iliyopo ya tathmini inatosha, si lazima shule ifanye tathmini mpya kukamilisha tathmini nyingine inayohitajika isipokuwa kama utaomba shule ifanye hivyo.

Tathmini Huru ya Elimu (IEE)

Ikiwa haukubaliani na tathmini au tathmini nyingine ya shule, unaweza kuomba IEE kwa gharama ya shule. Shule lazima ikupe maelezo kuhusu mahali IEE inaweza kupatikana na lazima ikupe nakala ya vigezo vya shule vya kupata IEE. IEE lazima ifikie vigezo vya shule. Ukiomba IEE, shule lazima, bila kuchelewesha bila sababu, aidha ilipie IEE au iombe usikilizaji wa kesi wa utaratibu ili kuonyesha kuwa tathmini yake inafaa. Una haki ya kupata IEE moja pekee kwa gharama ya umma kila wakati shule inapofanya tathmini. Ikiwa shule inaomba usikilizaji wa kesi na kisha afisa wa usikilizaji wa kesi aamue kuwa tathmini ya shule hiyo inafaa, bado unayo haki ya IEE, lakini si kwa gharama ya

shule. Maelezo yanayopatikana kutoka IEE ambayo yanakidhi vigezo vya shule lazima yazingatiwe na kamati ya ARD katika utoaji wa FAPE bila kujali kama shule inalipia IEE.

Ubatilishaji wa Idhini ya Huduma

Jinsi ulivyo na mamlaka ya kuidhinisha utoaji wa kwanza wa elimu maalum na huduma husika, unayo mamlaka ya kubatilisha idhini yako ya huduma. Ubatilishaji wako kwa idhini lazima uwe kwa maandishi. Mara tu shule inapokea ubatilishaji wako kwa maandishi, lazima iheshimu uamuzi wako. Hata hivyo, kabla ya shule kusitisha huduma, lazima ikupe taarifa iliyoandikwa mapema kwamba huduma zitasimamishwa. Ingawa shule lazima isimamishe huduma, shule haihitajiki kurekebisha rekodi za elimu za mtoto wako ili kuondoa marejeleo yoyote kwa elimu maalum na huduma husika za awali za mtoto wako zilizotolewa hapo mbeleni.

Ukibatilisha idhini yako ya kuendelea kutoa elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo, mtoto wako hatakuwa na haki ya ulinzi wowote kwa mujibu wa IDEA. Zaidi ya hayo, ukibatilisha idhini yako ya huduma, shule inaweza isiombe upatanishi, au usikilizaji wa kesi wa utaratibu ili kujaribu kubadilisha au kupinga uamuzi wako.

Kuhitimu

Mojawapo ya malengo ya mfumo wa elimu ya umma katika Texas ni kwamba wanafunzi wote watasalia shuleni hadi watakapopata diploma (stashahada) ya shule ya upili. Wanafunzi lazima wafikie viwango fulani ili kuhitimu diploma ya kawaida ya shule ya upili. Kwa mtoto anayepata elimu maalum na huduma husika, shule lazima ifuate taratibu fulani wakati wa kujiandaa kuhitimu mwanafunzi au kukatiza elimu maalum na huduma husika za mwanafunzi kwa sababu mwanafunzi hakidhi tena mahitaji ya ustahiki wa umri. Aidha, kamati ya ARD ina jukumu muhimu katika baadhi ya maamuzi yanayohusiana na kuhitimu.

Kwa mujibu wa IDEA, elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo ni lazima zipatikane kwa mtoto au mwanafunzi mtu mzima anayestahiki hadi atakapohitimu au kuvuka mahitaji ya ustahiki wa umri wa kupata elimu ya serikali inayofaa bila malipo kwa mujibu wa sheria ya jimbo, ambayo ni umri wa miaka 21 katika jimbo la Texas au hadi mwanafunzi atakapofikisha umri wa miaka 22. Mwanafunzi mtu mzima anayepokea elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo na ambaye ana umri wa miaka 21 mnamo Septemba 1 ya mwaka wa shule anastahiki huduma hadi mwisho wa mwaka huo wa shule au hadi atakapohitimu akiwa na diploma ya shule ya sekondari kulingana na kukidhi viwango vya mtaala na mahitaji ya sifa stahiki zinazotumika kwa wanafunzi katika elimu jumuishi, chochote kitakachotangulia.

Pale ambapo ustahiki wa mtoto wako au mwanafunzi mtu mzima anapopata elimu maalum unakatizwa kwa sababu ya kuhitimu kwa diploma ya shule ya sekondari au kwa sababu ya kuzidisha ustahiki wa umri wa kupata elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo, shule lazima ikupe notisi ya maandishi ya kabla ya kusitishwa kwa huduma. Aidha, shule lazima impe mwanafunzi mtoto au mtu mzima muhtasari wa mafanikio yake ya kimasomo na utendaji wa shughuli, ambao unajumuisha mapendekezo kuhusu jinsi ya kumsaidia mwanafunzi mtoto au mtu mzima katika kufikia malengo ya baada ya shule ya sekondari ya mtoto au ya mtu mzima.

Mwanafunzi mtoto au mtu mzima anayepokea elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo anaweza kuhitimu na kutunukiwa diploma ya shule ya sekondari kwa kukidhi viwango sawa vya mtaala na mahitaji ya sifa stahiki zinazotumika kwa wanafunzi katika elimu jumuishi, na pia kufaulu tathmini za hali zinazohitajika (ambazo zinaweza kujumuisha hali ambazo mwanafunzi alijaribu lakini akashindwa kufikia ufaulu wa kuridhisha kwa si zaidi ya mbili kati ya tathmini zinazohitajika za serikali).

Wanafunzi wote waliohitimu ambao walistahiki elimu maalum na huduma zinazohusiana nayo na ambao ustahiki wao unakoma kwa sababu ya kupata diploma ya shule ya sekondari lazima wapewe muhtasari wa mafanikio ya kitaaluma na utendaji wa kazi. Muhtasari huu lazima uzingatie, kama inafaa, maoni ya mzazi na mwanafunzi na mapendekezo ya maandishi kutoka kwa shirika la huduma za watu wazima kuhusu jinsi ya kumsaidia mwanafunzi kufikia malengo ya baada ya shule ya sekondari. Kwa baadhi ya wanafunzi, muhtasari lazima ujumuishe tathmini ya mwanafunzi.

Mwanafunzi mtoto au mtu mzima ambaye anakidhi matakwa ya kuhitimu kwa mujibu wa 19 TAC 89.1070(b) (2) au (b)(3)(A), (B), au (C) na yuko chini ya umri wa miaka 22 bado ana haki ya kupata elimu ya serikali inayofaa bila malipo kwa mujibu wa IDEA. Mtoto anaweza, chini ya hali fulani, kuweza kurudi shuleni na kupata huduma hadi mwisho wa mwaka wa shule ambao anafikia umri wa miaka 22. Ikiwa mtoto wako atataka kurudi baada ya kukidhi matakwa ya kuhitimu na kutunukiwa diploma, lazima kamati ya ARD iamue huduma zinazohitajika za elimu.

Nidhamu

Kuna sheria maalum ambazo zinatumika kwa hatua za kinidhamu zinazochukuliwa dhidi ya mtoto aliye na ulemavu. Kwa ujumla, mtoto aliye na ulemavu hawezi kuondolewa kutoka kwa uwekaji wake wa sasa wa elimu kwa zaidi ya siku 10 mfululizo za shule ikiwa utovu wa nidhamu unahusiana na ulemavu wake. Aidha, hali zingine za nidhamu ambazo huibuka kwa mwanafunzi aliye na ulemavu husababisha hitaji la kufanya mkutano wa kamati ya ARD.

Uondoaji wa Muda mfupi

Maafisa wa shule wanaweza kumwondoa mtoto wako katika uwekaji wake wa sasa wa elimu ikiwa mtoto wako anakiuka kanuni za maadili ya wanafunzi. Kuondolewa huku kunaweza kuwa kwa mazingira mbadala wa elimu wa muda unaofaa (**IAES**), mazingira mengine, au kusimamishwa kwa muda usiozidi siku 10 za shule kwa kiwango ambacho hatua ya kinidhamu inatumika kwa watoto wasio na ulemavu, na kwa ajili ya kuondolewa kwa ziada kwa si zaidi ya siku 10 mfululizo za shule katika mwaka huo huo wa shule, kwa matukio tofauti ya utovu wa nidhamu kwa muda mrefu kama upangaji huo hautabadilika. Hii mara nyingi hujulikana kama *kanuni ya siku 10*.

Uondoaji wa nidhamu kwa siku 10 mfululizo za shule au chini hazisababishi hitaji la kufanya mkutano wa kamati ya ARD, isipokuwa uondoaji huo unasababisha mabadiliko katika uwekaji. Wilaya ya shule haitoi huduma kwa mtoto aliye na ulemavu au mtoto ambaye hana ulemavu ambaye ameondolewa kutoka uwekaji wake wa sasa kwa siku 10 au chache za shule katika mwaka huo wa shule.

Uondoaji wa Jumla Unaofika Siku 10 au Zaidi

Maafisa wa shule wanaweza kuagiza kuondolewa kwa muda mfupi katika mwaka huo huo wa shule kwa visa tofauti vya utovu wa nidhamu, mradi kuondolewa huko si mabadiliko ya uwekaji. Baada ya mtoto wako kuondolewa kwa siku 10 kwa jumla katika mwaka mmoja wa shule, ikiwa uondoaji wa sasa sio kwa zaidi ya siku 10 mfululizo za shule na si mabadiliko ya uwekaji, shule lazima itoe huduma ili kumwezesha mtoto wako aendelee kushiriki katika mtaala wa elimu ya jumla, ingawa katika mazingira mengine, na kuendelea kufikia malengo yaliyowekwa katika IEP ya mtoto wako. Wafanyakazi wa shule lazima washauriane na angalau mmoja wa walimu wa mtoto wako ili kuamua ni huduma zipi zinahitajika. Kumbuka kuwa IDEA inahitaji katika 34 CFR §300.530(d)(5) kwamba kamati ya ARD itabaini huduma zinazofaa ikiwa uondoaji ni mabadiliko katika uwekaji.

Mabadiliko katika Uwekaji

Uondoaji wa mtoto aliye na ulemavu kutoka kwa uwekaji wake wa sasa wa kielimu ni *mabadiliko ya upangaji* ikiwa uondoaji ni kwa zaidi ya siku 10 mfululizo za shule au mtoto amekuwa na msururu wa uondoaji ambao umekuwa mtindo. Mtindo wa uondoaji hufanyika wakati:

- Jumla ya uondoaji ni zaidi ya siku 10 za shule katika mwaka wa shule;
- Tabia ya mtoto wako inafanana kwa kiasi kikubwa na tabia ya mtoto katika matukio ya hapo awali ambayo yalisababisha msururu wa uondoaji; na
- Sababu zingine kama vile urefu wa uondoaji, jumla ya muda ambao mtoto ameondolewa, na ukaribu wa uondoaji kwa kila mmoja.

Shule itabaini kulingana na kila kisa ikiwa mtindo wa uondoaji unasababisha mabadiliko ya uwekaji. Unaweza kupinga uamuzi wa shule kuhusu iwapo mtindo wa uondoaji umetokea kupitia usikilizaji wa kesi wa utaratibu na mashataka ya kimahakama.

Ikiwa shule inapendekeza uondoaji ambao unasababisha mabadiliko ya uwekaji, maafisa wa shule lazima wakuarifu kuhusu uamuzi huo na wakupe nakala ya *Notisi ya Ulinzi wa Kiutaratibu* (Kiungo: fw.escapps.net). Hii lazima ifanyike katika tarehe ambayo uamuzi unafanywa wa kubadilisha uwekaji wa mtoto. Aidha, shule lazima ifanye mkutano wa kamati ya ARD ili kufanya kile kinachoitwa ubainishaji wa udhihirishaji. Mkutano wa ubainishaji wa udhihirishaji lazima ufanyike ndani ya siku 10 za shule kutoka tarehe ambayo uamuzi unafanywa wa kubadilisha uwekaji wa mtoto.

Ubainishaji wa Udhihirishaji

Wakati wa kufanya *ubainishaji wa udhihirishaji*, kamati ya ARD lazima ikague maeleo yote muhimu kwenye faili ya mtoto wako, ikiwa ni pamoja na IEP, uchunguzi wowote wa mwalimu, na maelezo yoyote yanayofaa ambayo umetoa ili kubaini:

- Iwapo tabia iliyokiukwa ilisababishwa na, au ilikuwa na uhusiano wa moja kwa moja au kwa kiwango kikubwa na, ulemavu wa mtoto; au
- Iwapo tabia iliyokiukwa ilisababishwa moja kwa moja na ukosaji wa shule kushindwa kutekeleza IEP ya mtoto.

Ikiwa kamati ya ARD itabaini kuwa mojawapo ya masharti haya yametimizwa, basi tabia hio ni udhihirisho wa ulemavu wa mtoto. Ikiwa kamati ya ARD itabaini kuwa hakuna mojawapo ya masharti haya yaliyotimizwa, basi tabia hio si udhihirisho wa ulemavu wa mtoto.

Wakati Tabia ni Udhihirisho

Ikiwa tabia hio ni udhihirisho wa ulemavu wa mtoto wako, kamati ya ARD lazima aidha:

- Ifanye tathmini ya tabia ya shughuli (**FBA**), isipokuwa shule ilikuwa imefanya FBA kabla ya tabia ambayo ilisababisha mabadiliko ya uwekaji, na kutekeleza BIP; au
- Ikiwa BIP iko tayari, ikague BIP na kuirekebisha kama inavyohitajika ili kushughulikia tabia hiyo.

Aidha, kamati ya ARD lazima imrudishe mtoto wako mahali ambapo mtoto wako aliondolewa isipokuwa:

- Wewe na shule mnakubali mabadiliko ya uwekaji kama sehemu ya mabadiliko ya BIP ya mtoto wako; au
- Ukiukaji wa mtoto wako wa kanuni za maadili ya wanafunzi unajumuisha mojawapo ya hali maalum zilizoelezewa hapo chini.

Ikiwa kamati ya ARD itahitimisha kuwa tabia ya mtoto wako ilisababishwa na shule kutotekeleza IEP, shule lazima ichukue hatua za haraka kurekebisha upungufu huo.

Wakati Tabia Si Udhihirisho

Ikiwa tabia haikuwa udhihirisho wa ulemavu wa mtoto wako, wafanyakazi wa shule wanaweza kumuadhibu mtoto wako kwa njia sawa na watoto wengine, lakini huduma zinazofaa za kielimu lazima ziendelee. Kamati ya ARD ya mtoto itabaini IAES ambayo mtoto atatumia.

Hali Maalum

Wafanyakazi wa shule wanaweza kumtoa mtoto wako kwa IAES hadi siku 45 za shule bila kuzingatia kama tabia hiyo ni udhihirisho wa ulemavu wake katika hali ambapo mtoto wako:

- Anabeba au anakuwa na silaha shuleni, kwenye majengo ya shule, au kwenye tukio la shule;
- Anamiliki kwa kujua au anatumia dawa haramu au anauza au anaomba kuuziwa bidhaa ya dawa inayodhibitiwa wakati yuko shuleni, kwenye majengo ya shule, au kwenye tukio la shule; au
- Anasababisha jeraha kubwa la mwili kwa mtu mwingine akiwa shuleni, kwenye majengo ya shule, au tukio la shule.

Kamati ya ARD itabaini IAES ambayo mtoto atatumia.

Ulinzi wa Watoto Ambao Bado Hawajabainishwa Kustahiki Elimu Maalum na Huduma Husika

Ikiwa mtoto wako hajabainishwa kustahiki elimu maalum na huduma husika lakini amehusika katika tabia ambayo inakiuka maadili ya wanafunzi, mtoto wako anastahiki ulinzi wa haki katika IDEA ikiwa shule ilikuwa na ufahamu kwamba mtoto wako alikuwa mtoto aliye ulemavu kabla ya tabia kutokea. Maelezo ya ziada kuhusu mada hii yanapatikana katika *Notisi ya Ulinzi wa Kiutaratibu* (Kiungo: fw.escapps.net).

Usikilizaji Ulioharakishwa wa Kesi wa Utaratibu

Ikiwa haukubaliani na uamuzi kuhusu uwekaji katika IAES au ubainishaji wa udhihirishaji, unaweza kuomba usikilizaji wa kesi wa utaratibu ulioharakishwa. Shule inaweza pia kuomba usikilizaji wa kesi wa utaratibu ikiwa shule inataka kupinga kurudi kwa mtoto wako shuleni baada ya kamati ya ARD kubaini kuwa tabia yake ilikuwa udhihirisho wa ulemavu wake.

Utatuzi wa Migogoro

Kila baada ya muda fulani, mizozo inaweza kuibuka inayohusiana na utambulisho, tathmini, uwekaji wa elimu, au utoaji wa FAPE kwa mtoto wako mwenye ulemavu. Ikiwa kutokubaliana kunatokea, unahimizwa sana kushirikiana na wafanyakazi wa shule ili kutatua tofauti zinapotokea. Unaweza kuuliza shule kuhusu chaguo zinazopatikana kwa wazazi za utatuzi wa migogoro. TEA inakupatia chaguo nne rasmi katika kutatua migogoro katika elimu maalum: uwezeshaji wa IEP wa jimbo, huduma za upatanisho, mchakato wa usuluhishaji wa malalamiko ya kielimu, na mpango wa usikilizaji wa kesi wa utaratibu.

Taarifa kuhusu machaguo ya utatuzi wa mizozo ya TEA yanaweza kupatikana kwenye *Notisi ya Ulinzi wa Kiutaratibu* (Kiungo: fw.escapps.net). Taarifa za ziada kuhusu utatuzi wa migogoro ya elimu maalum yanaweza kupatikana kwenye tovuti ya TEA (Link: bit.ly/3bL6n73).

Usaidizi wa Ziada

Kwa orodha kamili ya ufafanuzi wa vifupisho vinavyopatikana katika hati hii, tembelea tovuti ya Mfumo wa Kisheria (Kiungo: bit.ly/3oIsKNS).

Nakala za hati hii zinapatikana pia katika lugha zingine kwenye tovuti ya SPEDTex (Kiungo: bit.ly/3qorCzg).

Unaweza pia kuomba nakala kutoka kwa mshauri wa shule au idara ya shule ya elimu maalum.